

Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG)

Cofnodion a gynhaliwyd ar 6 Hydref 2015

YN BRESENNOL:	Y Cyngorydd Dylan Rees (Cadeirydd) Yr Awdurdod Addysg Y Cyngorydd G.O. Jones Yr Enwadau Crefyddol Mr Rheinallt Thomas (Eglwys Bresbyteraidd Cymru) (Is-gadeirydd) Mr Christopher Thomas (Yr Eglwys Gatholig) Mrs Catherine Jones (Undeb Bedyddwyr Cymru) Stephen Francis Roe (Yr Eglwys Fethodistaidd) Athrawon Mrs Alison Jones (Ysgol Parch. Thomas Ellis) Mrs Mefys Edwards (Ysgol Syr Thomas Jones) Mrs Heledd Hearn (Ysgol Bodedern)
WRTH LAW:	Mr D. Gareth Jones (Swyddog Addysg Gynradd) (Clerc i'r CYSAG) Shirley Cooke (Cynorthwy-ydd Gweinyddol/Swyddog Pwyllgor)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cynghorwyr Alun Mummery, Alwyn Rowlands, Mrs Manon Morris Williams (Ysgol Gynradd Llangaffo), Kirsty Williams (Yr Eglwys yng Nghymru).
HEFYD YN BRESENNOL:	Miss Bethan James (Ymgynghorydd Her GwE)

---

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2 COFNODION CYFARFOD 9 MEHEFIN 2015

Cyflwynwyd cofnodion blaenorol y CYSAG a gynhaliwyd ar 9 Mehefin, 2015 a chadarnhawyd eu bod yn gywir yn amodol ar gynnwys enw Stephen Francis Roe yn y rhestr o bobl a oedd yn bresennol.

3 MATERION YN CODI

4. Ymweliadau Addoli ar y Cyd

Cyfeiriodd y Cadeirydd at y pwyntiau gweithredu a ganlyn:-

- Yr Ymgynghorydd Her GwE i gylchredeg y pro-fforma i gofnodi addoli ar y cyd i aelodau'r CYSAG.

Dywedodd yr Ymgynghorydd Her GwE er nad oedd yr holl Aelodau wedi derbyn copi o'r pro-fforma, ei fod wedi cael ei ddilysu a'i fod wedi'i gynnwys fel eitem ar yr agenda.

- **Y Swyddog Addysg Gynradd i wneud ysgolion yn ymwybodol trwy'r grwpiau strategol cynradd ac uwchradd o bwrpas y pro-fforma a sut y caiff ei ddefnyddio**

Adroddodd y Swyddog Addysg Gynradd fod y Grŵp Strategol Cynradd yn cefnogi defnyddio'r pro-fforma. Dywedodd y byddai'n mynd ar ôl barn y sector uwchradd gyda'r Swyddog Addysg Uwchradd.

Awgrymodd yr Ymgynghorydd Her GwE y dylid treialu'r pro-fforma am gyfnod o flwyddyn i weld a ellid dod i gonsensws, gan gyflwyno adroddiad yn seiliedig ar ddefnydd cyffredin o'r ffurflen ymysg yr Aelodau. Erbyn diwedd y flwyddyn, bydd unrhyw wendidau yn y pro-fforma wedi dod i'r amlwg ac mae angen i'r CYSAG fod yn agored i ddiwygio'r pro-fforma yn unol â hynny.

Cytunwyd i dreialu'r pro-fforma ar gyfer cofnodi ymweliadau addoli ar y cyd am gyfnod o flwyddyn.

Cam Gweithredu:

- **Yr Ymgynghorydd Her GwE i gylchredeg y pro-fforma i gofnodi ymweliadau addoli ar y cyd i aelodau'r CYSAG.**

7. Deunyddiau Enghreifftiol i Ddatblygu Llythrennedd a Rhifedd yn AG CA3

Cyfeiriodd yr Ymgynghorydd Her GwE at y cyflwyniad a roddodd yn y cyfarfod diwethaf ar ddeunyddiau a ddatblygwyd gan Mrs Mary Parry, Ymgynghorydd AG yng Nghaerfyrddin, a gofynnodd am gadarnhad fod yr holl ysgolion uwchradd ar Ynys Môn wedi derbyn copi o'r modiwl ar CD

Dywedodd Mrs Mefys Edwards nad oedd hi wedi gwneud defnydd o'r CD hyd yma ond ei bod yn bwriadu ei dreialu gyda disgyblion Blwyddyn 8 a'i addasu i'w rhaglen waith.

Cadarnhaodd y Cadeirydd fod y Swyddog Addysg Gynradd wedi ysgrifennu llythyr o ddiolch at Mrs Mary Parry.

4 AROLYGIADAU ESTYN

- Cyflwynwyd gwybodaeth berthnasol ynglŷn â'r arolygiadau Estyn a wnaed yn Ysgol Gymraeg Morswyn ac Ysgol Bodffordd i'r CYSAG ei hystyried. Nodwyd y wybodaeth.
- Cyflwynwyd yr adroddiad Adran 50 ynghylch Ysgol Llangaffo i'r CYSAG ei ystyried.

Cyfeiriodd yr Is-gadeirydd at y defnydd o'r term 'cydaddoli' ('corporate worship' yn Saesneg) yn fersiwn Gymraeg yr adroddiad Adran 50 tra bod y fersiwn Saesneg yn cyfeirio at 'collective worship' a cheisiodd eglurhad ar yr anghysondeb rhwng y ddwy fersiwn. Dywedodd o bosib gan fod Ysgol Llangaffo yn ysgol Eglwys yng Nghymru, y medrai fod yn 'gydaddoli' yn gyfreithiol. Tynnodd yr Is-gadeirydd sylw at y ffaith fod y defnydd cywir o'r derminoleg wedi bod yn broblem am flynyddoedd. Cynigiodd dynnu sylw Esgobaeth Bangor at y gwall hwn a'u bod yn gofyn i'r Esgobaeth ddefnyddio'r term cywir am 'collective worship' yn y Gymraeg h.y. 'addoli ar y cyd', o fewn yr adroddiad i gyd-fynd â'r defnydd o'r term 'collective worship' yn fersiwn Saesneg yr adroddiad. Cytunodd y CYSAG, a bu iddo

gydnabod hefyd bod yr adroddiad yn gynhwysfawr ac yn llawn gwybodaeth ac yn brawf o lwyddiannau Ysgol Llangaffo.

Cyfeiriodd Mr Christopher Thomas at y ffaith fod yr adroddiad yn dweud "The school meets the statutory requirement for collective acts of worship". O ystyried bod natur yr adroddiad yn sôn am fod yn "ysbrydoledig" wrth gyfeirio at addoli ar y cyd mae'n bechod iddo dderbyn sylw mor 'mater o ffaith' â'r un a ddyfynnwyd. Dywedodd fod yr adroddiad yn darllen yn dda iawn ac y dylid ei longyfarch ar y cyfan.

Dywedodd y Swyddog Addysg Gynradd efallai ei fod yn adlewyrchu'r derminoleg arolygu safonol a ddefnyddir i ddisgrifio nodweddion o'r fath.

Cytunodd y Cadeirydd ei fod yn adroddiad cadarnhaol ac awgrymodd bod y llythyr at Esgobaeth Bangor hefyd yn cydnabod bod yr adroddiad yn cyfeirio at y ffaith fod yr addoli ar y cyd yn ysbrydoledig. Cytunodd y CYSAG i hyn.

Cyfeiriodd yr Ymgynghorydd Her GwE at y darnau o adroddiadau arolygu ESTYN y mae'r Swyddog Addysg Gynradd yn eu paratoi ar gyfer y CYSAG a dywedodd y rhoddir sylw arbennig i gyfeiriadau yn yr adroddiadau at addoli ar y cyd ac Addysg Grefyddol. Dywedodd ei bod hefyd wedi gofyn i'r Swyddog wirio'r adroddiadau ar gyfer yr adran ar bartneriaethau lleol, a phan geir cyfeiriad at gapel neu eglwys, y dylai hynny hefyd gael ei amlygu fel rhan o sgriwtini'r CYSAG ar yr adroddiadau hynny. Byddai hynny'n galluogi cynrychiolwyr o'r Enwadau Crefyddol ar y CYSAG i adrodd yn ôl i'w grŵp fod ysgolion yn gwerthfawrogi'r cysylltiadau hynny a medru gweithio gyda'i gilydd efo cymunedau crefyddol lleol.

Cytunwyd i nodi'r adroddiad Adran 50 ar Ysgol Llangaffo.

Cam Gweithredu:

Y Swyddog Addysg Gynradd i ysgrifennu ar ran y CYSAG at Esgobaeth Bangor:

- I gydnabod yr adroddiad a llwyddiant Ysgol Llangaffo yn enwedig o ran ei harferion gydag addoli ar y cyd sy'n cael ei ddisgrifio fel 'ysbrydoledig'.
- Tynnu sylw at y gwall yn fersiwn Gymraeg yr adroddiad arolygu o ran ei ddefnydd o'r term 'cyd-addoli'.

5 HUNAN-ARFARNIAD GAN YSGOLION - YSGOL BRYNGWRAN

Cyflwynwyd yr adroddiadau hunanarfarnu Addysg Grefyddol a baratowyd gan Ysgol Bryngwran, Ysgol y Fali, Ysgol Rhosybol ac Ysgol Llanfechell i'r CYSAG eu hystyried.

Cyfeiriodd yr Ymgynghorydd Her GwE at yr adroddiad gan Ysgol Rhosybol sef drafft cyntaf a oedd wedi'i gyflwyno mewn camgymeriad. Roedd wedi gofyn i'r Pennaeth gyflwyno'r ail drafft i'r CYSAG erbyn ei gyfarfod nesaf ac felly awgrymodd y dylent anwybyddu'r adroddiad oedd o'u blaenau.

Rhoddodd yr Ymgynghorydd Her GwE gyngor i'r CYSAG ynghylch yr hyn y dylai fod yn ymwybodol ohono wrth asesu ansawdd yr hunanarfarniadau. Dywedodd bod angen i'r rhan gyntaf sy'n sôn am ba mor dda yw'r deilliannau roi tystiolaeth o'r hyn y gall y plant ei wneud mewn Addysg Grefyddol e.e. cyfeirio at y ffaith fod y mwyafrif o'r disgyblion yn medru cymharu arferion crefyddol yn eithriadol o dda, yn dda, yn ddigonol neu'n anfodddhaol. Nododd ymhellach y dylai'r CYSAG edrych ar ba sgiliau sydd gan y plant; faint o'r plant fedr ddefnyddio'r sgiliau hynny, ac ansawdd y sgiliau hynny. Mae tueddiad weithiau mewn

adroddiadau hunanarfarnu i ysgolion ddrysu rhwng yr hyn mae'r athrawon yn ei baratoi a'r profiadau a gaiff y plant gyda'r safonau a welir yn llyfrau ysgol y plant.

Mae ail ran yr adroddiad hunanarfarnu yn cyfeirio at y ddarpariaeth ac yn ddelfrydol bydd ysgolion yn darparu gwybodaeth am natur y gwersi a'r math o waith a wnaed mewn gwersi Addysg Grefyddol e.e. pa straeon Addysg Grefyddol mae'r plant yn eu hastudio, a gaiff siaradwyr gwadd eu gwahodd i'r ysgolion ac ati. Dywedodd yr Ymgynghorydd bod lle i wella adroddiadau hunanarfarnu ymhellach yn enwedig er mwyn gwneud yr agweddau ansoddol yn fwy cadarn. Awgrymodd ar gyfer cyfarfod y CYSAG yn y gwanwyn, bod y Swyddog Addysg Gynradd yn cynnig ei bod hi ar gael i'r ysgolion am gyfnod yn y bore, yn y prynhawn ac ar ôl ysgol fel bod modd i unrhyw un sy'n dymuno cael ei chyngor wneud hynny. Cynghorodd y CYSAG, wrth iddo sgrifwneiddio'r adroddiadau, y dylai chwilio am y termau hynny sy'n darparu barn ansoddol e.e. da, digonol, yn gwella, cryf ac ati.

Holodd Mr Christopher Thomas a oedd enghraifft o'r ddogfen hunanarfarnu ar gael i'r holl ysgolion.

Cadarnhaodd yr Ymgynghorydd Her GwE fod dogfen enghreifftiol ar gael ond petai'r ysgolion yn cadw'n rhy agos at y fformat penodol hwnnw gall adroddiadau hunanarfarnu rhai o'r ysgolion ymddangos yn debyg iawn, a dyna pam felly mae wedi cynnig gweithdy i roi sylw i unrhyw faterion neu bryderon ynglŷn â pharatoi adroddiadau hunanarfarnu AG.

Holodd y CYSAG faint o ysgolion oedd heb ddarparu hunanarfarniad AG. Dywedodd y Swyddog Addysg Gynradd bod llawer heb wneud. Awgrymodd y Cadeirydd wrth bwysleisio'r ffaith fod yr Ymgynghorydd Her GwE ar gael i ddarparu cyngor, y dylid tynnu sylw at yr angen i'r ysgolion ddarparu eu hadroddiadau hunanarfarnu AG i'r CYSAG er mwyn iddo fedru gweithredu ei rôl fonitro.

Cytunwyd i nodi'r adroddiadau hunanarfarnu AG a gyflwynwyd.

Cam Gweithredu:

Bod y Swyddog Addysg Gynradd ynghyd â'r Ymgynghorydd Her GwE yn trefnu gweithdy i ysgolion i roi sylw i unrhyw bryderon ynglŷn â Hunanarfarnu AG ac i bwysleisio'r angen i'r ysgolion ddarparu eu hadroddiadau hunanarfarnu i'r CYSAG.

6 CYNNAL A CHODI SAFONAU TGAU

Rhoddodd Mrs Mefys Edwards gyflwyniad gyda sleids yn dangos y canlyniadau y llwyddwyd i'w cyrraedd yn Ysgol Syr Thomas Jones, Amlwch.

Adroddodd ar sut mae'r Adran AG wedi cynnal a chodi safonau yn yr ystafell ddosbarth, ac wedi ymateb i'r adroddiad hunanarfarnu am y llynedd. Cyfeiriodd at ganlyniadau'r arholiadau TGAU ar gyfer 2014/15, a nododd fod Blwyddyn 10 ac 11 wedi gwneud yn eithriadol o dda ac wedi cyrraedd eu targedau disgwylidig:-

- Blwyddyn 11 - 98% A* - C (dros hanner yn derbyn A - A*)
- Blwyddyn 10 - 91% A* - C (bron i hanner yn derbyn A - A*)

Dywedodd Mrs Edwards wedi iddynt ddadansoddi'r canlyniadau hynny, fod yr Adran wedi penderfynu canolbwyntio ar y bechgyn trwy Gynllun Gweithredu, ac wedi ceisio eu herio trwy ganfod gwahanol ffyrdd o gadw eu diddordeb yn y cwrs. Yr ail amcan oedd cynnal a chodi safonau. Nododd ar ddechrau'r flwyddyn gyda chymorth yr anogwyr dysgu, y rhoddir prawf i'r plant i ganfod trwy ba ffyrdd y maent yn dysgu orau, ac yn ei dro mae hynny'n rhoi

gwybodaeth iddi hi ynghylch sut mae'r plant yn dysgu boed hynny'n weledol, ar lafar neu trwy ddulliau cinesthetig h.y. trwy wneud pethau. Roedd yr Adran yn gobeithio gwella'r gwersi trwy gynnal gweithgareddau a fyddai'n mynd â bryd y bechgyn, a thracio'r bechgyn yn fwy cyson. Penderfynwyd hefyd ceisio gwella'r cyfathrebu gyda'r anogwyr dysgu a rhieni e.e. negeseuon testun i atgoffa rhieni am brofion fyddai'n digwydd yn fuan, a thrwy gydnabod canlyniadau da.

Adroddodd Mrs Edwards ar sut maent wedi adnabod y ffyrdd mae disgyblion yn dysgu a chyfeiriodd at ddadansoddiad o arddulliau dysgu yn ei dosbarth ym Mlwyddyn 11 fel a ganlyn:-

Mae 5 yn dysgu'n weledol;
Mae 2 yn dysgu ar lafar;
Mae 12 yn dysgu trwy ddulliau cinesthetig.

Dyweddodd Mrs Edwards fod ganddi ddiddordeb mewn treialu gweithgareddau i ddisgyblion sy'n dysgu trwy ddulliau cinesthetig ac aeth ymlaen i ymhelaethu ar rai o'r dulliau dysgu a ddefnyddir yn yr ystafell ddosbarth i gynnal diddordeb y dysgwyr hynny sy'n dysgu mwy trwy wneud yn hytrach na gwrando e.e. trwy ddefnyddio clipiau teledu a ffilm cyfoes i annog disgyblion i ymateb ac i gyfleu eu barn ar lafar ac yn ysgrifenedig; gwneud defnydd o newyddion a digwyddiadau yn y gymuned; asesu ar gyfer dysgu lle mae'r disgyblion yn gyfrifol am asesu eu gwaith eu hunain a gwaith disgyblion eraill gan herio ei gilydd a hwy eu hunain ac ati. Cyfeiriodd at y system goleuadau traffig ar gyfer tracio cynnydd disgyblion a'r mewnbwn a wneir gan athrawon ac anogwyr dysgu ynglŷn â'r disgyblion hynny sydd angen cefnogaeth bellach.

Dyweddodd Mrs Edwards ei bod yn hapus iawn gyda'r sgoriau AG a gafodd Ysgol Syr Thomas Jones yn arholiadau'r haf a bod Mlwyddyn 10 ac 11 wedi llwyddo i gyrraedd eu targedau. Cadarnhaodd fod safonau'r bechgyn hefyd yn dda. Cadarnhaodd hefyd fod dulliau dysgu traddodiadol yn cael eu defnyddio ochr yn ochr ag arferion mwy arloesol.

Diolchodd y CYSAG i Mrs Mefys Edwards am ei chyflwyniad llawn gwybodaeth a nododd gyda diddordeb yr arferion addysgu a dysgu creadigol a ddefnyddir gan yr ysgol i wella safonau mewn AG.

7 ADRODDIAD BLYNYDDOL CYSAG YNYS MÔN AM 2014/15

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol drafft CYSAG Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer 2014/15 i'r CYSAG ei ystyried a'i gymeradwyo.

Adroddodd yr Ymgynghorydd Her GwE ar yr agweddau a ganlyn -

- Mae'r adroddiad yn ceisio rhoi'r cyd-destun ynghylch sut mae'r CYSAG ar Ynys Môn yn sgrwttineiddio safonau mewn AG e.e. Tudalen 4 yr Adroddiad – mae adroddiadau hunanarfarnu 8 o ysgolion wedi cael eu trafod rhwng 2014/2015. Mae cofnodion y cyfarfodydd CYSAG yn dangos bod mwy nag 8 adroddiad hunanarfarnu wedi cael eu trafod, ond mae rhai o'r rhain yn cyfeirio at ysgolion a arolygwyd yn y blynyddoedd cynt. Roedd yr 8 Adroddiad a gyflwynwyd ar gyfer y flwyddyn academiaidd hon ac mae'r rhai eraill wedi cael sylw yn yr Adroddiad Blynyddol ar gyfer y flwyddyn flaenorol.
- Mae'r Awdurdod Addysg ar Ynys Môn wedi bod yn gefnogol i hunanarfarnu ac mae wedi gofyn i ysgolion hunanarfarnu Addysg Grefyddol o fewn y flwyddyn ond, er gwaethaf hynny, dim ond 15% o'r ysgolion sydd wedi ymateb.

Cafwyd trafodaeth wedyn ynghylch a ddylai'r Adroddiad Blynyddol adlewyrchu'r gyfradd ymateb. Y farn gyffredinol oedd y dylid cynnwys y wybodaeth honno, er ei bod yn siomedig, ond gan dynnu sylw yn yr adroddiad ar yr un pryd at y ffaith fod y system wedi newid eleni.

Dywedodd y Swyddog Addysg Gynradd y byddai'n ysgrifennu at ysgolion nad ydynt wedi ymateb o gwbl i gyfleu siom y CYSAG nad oedd eu hadroddiadau hunanarfarnu wedi cael eu cyflwyno hyd yma a'i fod yn edrych ymlaen at eu derbyn cyn gynted ag y bo modd. Ar ben hynny, mae'r Awdurdod Addysg yn annog ysgolion i fod yn "barod ar gyfer arolwg" sy'n golygu felly y dylai beth bynnag y mae ysgolion wedi ei baratoi o ran hunanarfarnu fod ar gael eisoes.

Mewn ymateb i gwestiwn am berfformiad cymharol CYSAG Ynys Môn yn hyn o beth, cadarnhaodd yr Ymgynghorydd Her GwE fod y wybodaeth yn dangos bod CYSAGau Gwynedd a Môn yn perfformio'n arbennig o dda wrth gasglu adroddiadau hunanarfarnu o gymharu ag awdurdodau eraill. Cododd y CYSAG y pwynt fod bod yn arbenigwr AG yn yn ystyriaeth o bwys yng nghyswllt yr hyn y mae athrawon yn gallu ei wneud yn y pwnc a chyfeiriwyd yn benodol at y sector cynradd lle nodwyd y gellid gwneud mwy i fynd i'r afael ag ymarfer dysgu cychwynnol ar gyfer pwnc statudol i roi i athrawon y wybodaeth gyffredinol y mae arnynt ei hangen i fynd i'r afael â'r pwnc hwn.

- O ran canlyniadau, atgoffodd yr Ymgynghorydd Her GwE y CYSAG ei fod wedi cytuno y gellid enwi ysgolion a'i bod felly wedi dewis detholiadau o adroddiadau hunanarfarnu ysgolion i ddangos y math o weithgareddau y maent yn ymgymryd â nhw.
- Darpariaeth – mae'r CYSAG yn gallu adnabod darpariaeth dda o fewn y sectorau cynradd ac uwchradd tra hefyd yn nodi agweddau a fydd yn derbyn sylw yn ystod y flwyddyn i ddod. Yn ogystal, mae angen i'r CYSAG ystyried yn ei dro pa gymorth y mae'n ei ddarparu i ysgolion i gyflawni'r blaenoriaethau a nodwyd ganddynt.
- Mae'r adroddiad yn cyfeirio at y sesiynau addoli ar y cyd mewn ysgolion y mae rhai o aelodau'r CYSAG wedi eu mynychu a'u harsylwi.
- Mae'r adroddiad yn adlewyrchu'r argymhellion a wnaed gan y CYSAG i'r AALI o ran cynnal a gwella safonau Addysg Grefyddol (Tudalen 8). Gofynnodd yr Ymgynghorydd Her GwE i'r CYSAG a oedd yn fodlon gyda'r argymhellion hynny.

Cafwyd trafodaeth wedyn ynaglŷn â pha fath o gefnogaeth fyddai'n cynorthwyo athrawon ac ysgolion. Nodwyd bod ysgolion bellach yn fwy ynysig o ran cefnogaeth a soniwyd am dranc y cyfarfodydd consortiwm a'r prinder cyfleoedd sydd ar gael i'r athrawon hynny sy'n dysgu'r un pwnc i gyfarfod a rhannu profiadau a datblygu syniadau. Gwnaed gwahanol awgrymiadau e.e. gallu arsylwi gwersi ei gilydd. Awgrymodd yr Ymgynghorydd Her GwE y gellid gofyn i Benaethiaid hwyluso cyfleoedd i adrannau gydweithio yn enwedig wrth baratoi manylebau TGAU a Safon Uwch newydd.

- Ymateb yr Awdurdod Addysg. (Adran 2.4) Dywedodd yr Ymgynghorydd Her GwE bod angen i'r CYSAG arfarnu ei effeithiolrwydd ei hun fel corff o ran y cyngor a'r arweinyddiaeth y mae'n eu darparu.
- Addoli ar y Cyd (Adran 2.7). Awgrymodd yr Ymgynghorydd Her GwE y dylid cyfyngu sylwadau mewn perthynas ag addoli ar y cyd i'r adran hon a'u tynnu allan o adran 2.3.1 sy'n delio â hunanarfarniad ysgolion. Cytunodd y CYSAG a chymeradwyodd yr argymhellion yn yr adran hon hefyd ar yr amod bod y pwynt bwled olaf yn cyfeirio at dreialu'r ffurflen addoli ar y cyd.

Cytunwyd i fabwysiadu'r Adroddiad Blynyddol drafft ar gyfer 2014/15 yn amodol ar unrhyw fân newidiadau a allai godi yn ogystal â'r newidiadau y cytunwyd arnynt yn ystod y drafodaeth arno.

Gweithredu

- **Y Swyddog Addysg Gynradd i ysgrifennu at yr ysgolion hynny nad ydynt wedi ymateb o gwbl o ran hunanarfarniadau, i gyfleu siom y CYSAG iddynt nad oedd eu hadroddiadau hunanarfarnu wedi cael eu cyflwyno hyd yma a'i fod yn edrych ymlaen at eu derbyn cyn gynted ag y bo modd.**

8 CYNLLUN GWEITHREDU'R CYSAG

Cyflwynwyd Cynllun Gweithredu'r CYSAG i'w ystyried ac am sylwadau a chyfeiriwyd yn arbennig at y cynnydd a wnaed gan y CYSAG o ran cyflawni'r blaenoriaethau a'r canlyniadau yn y Cynllun Gweithredu. 'Roedd y CYSAG wedi arfarnu ei berfformiad fel a ganlyn:

- **Datblygu arweinyddiaeth dda mewn AG ac addoli ar y cyd**

Canlyniad 1 – cynnydd anfoddhaol

Canlyniad 2 – cynnydd da

Canlyniad 3 – cynnydd boddhaol

- **Cau'r bwloch rhwng safonau a gyflawnir gan fechgyn a merched mewn TGAU**

Canlyniad 1 – cynnydd da

Canlyniad 2 – cynnydd da

- **Diweddarau gwybodaeth athrawon e.e. Dogfennau Canllaw Llywodraeth Cymru ac adroddiad thematig Estyn**

Canlyniad 1- cynnydd anfoddhaol

- **Hyrwyddo addoli ar y cyd o ansawdd da**

Canlyniad 1 – cynnydd da

Canlyniad 2 – cynnydd da

Canlyniad 3 – cynnydd da

Dywedodd yr Ymgynghorydd Her GwE y byddai, gyda chytundeb y CYSAG, yn cynnwys sylwadau yn yr Adroddiad Blynyddol i adlewyrchu'r cynnydd a wnaed. Cytunodd y CYSAG.

DIM CAM GWEITHREDU PELLACH YN CODI

9 CYNLLUNIAU LLYWODRAETH CYMRU O FEWN ADDYSG GREFYDDOL

Cafodd y CYSAG wybodaeth gefndirol mewn perthynas â'r ymateb i'r cyhoeddiad a wnaed gan Weinidog Addysg Llywodraeth Cymru ynghylch cynigion i ailddynodi Addysg Grefyddol yn 'Crefydd, Athroniaeth a Moeseg'.

Tynnodd y Swyddog Addysg Gynradd sylw'r CYSAG at e-bost yr oedd wedi ei dderbyn y bore hwnnw oddi wrth Ysgrifennydd Cymdeithas CYSAGau Cymru gyda chopi o ohebiaeth yr oedd wedi ei chael gan Weinidog Addysg Llywodraeth Cymru yn egluro'r sefyllfa o safbwynt newidiadau arfaethedig i Addysg Grefyddol.

Dywedodd yr Is-gadeirydd fod Pwyllgor Gwaith Cymdeithas CYSAGau Cymru wedi cyfarfod yr wythnos flaenorol ac wedi penderfynu y dylid dosbarthu'r ohebiaeth uchod i gyrff CYSAG. Cyfeiriodd at gyd-destun a chefnidir cyhoeddiad gwreiddiol y Gweinidog ym mis Gorffennaf a'r ymateb a gafwyd iddo. Os mai'r bwriad yw ailddynodi AG dywedodd y

deallir y byddai'n rhaid gwneud hynny drwy gyfrwng deddfwriaeth sylfaenol i ddiwygio'r Ddeddf Addysg ac y byddai goblygiadau hefyd i'r CYSAGau. Dywedodd yr Is-gadeirydd ei bod yn anodd sgwario'r cyhoeddiad gyda'r ffaith fod y Gweinidog yn derbyn Adolygiad Donaldson sy'n gefnogol i AG. Dywedodd ei fod yn credu ei bod yn bwysig bod CYSAGau yn parhau i fod yn effro i ddatblygiadau posibl a'i fod yn sicrhau ei fod mewn sefyllfa i allu ymateb iddynt.

Dywedodd y Cadeirydd ei fod yn fodlon y gellid gadael y mater i Gymdeithas CYSAGau Cymru yn awr a bod CYSAG Ynys Môn yn gefnogol i ymdrechion Cymdeithas CYSAGau Cymru yn hyn o beth. Cymeradwydd y CYSAG y safbwynt hwn.

Dywedodd yr Ymgynghorydd Her GwE ei bod yn debygol y bydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn cael ei hystyried yn rhanddeiliad lefel uchel mewn trafodaethau ar ddatblygu Adolygiad Donaldson a bod gwerth y gymdeithas yn cael ei gydnabod yn enwedig o ran ymgysylltu â'r ystod o gymunedau ffydd trwy'r cyswllt y mae'n ei ddarparu gyda CYSAGau eraill.

Awgrymwyd a chytunwyd y dylid gwneud AC Ynys Môn yn ymwybodol o safbwynt Ynys Môn ar y mater hwn.

Cytunwyd i nodi'r wybodaeth a'r sefyllfa ar hyn o bryd.

Gweithredu:

Y Swyddog Addysg Gynradd i ysgrifennu at yr Aelod Cynulliad dros Ynys Môn i roi gwybod iddo am safbwynt CYSAG Ynys Môn ar y mater hwn.

10 CYMDEITHAS CYSAGAU CYMRU

Cylchredwyd cofnodion cyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru a gynhaliwyd ar 25 Mehefin, 2015 yn Sir y Fflint yn ystod y cyfarfod a nodwyd y byddai'r fersiwn Gymraeg ar gael cyn bo hir.

Dywedodd yr Is-gadeirydd y cynhaliwyd dau gyfarfod ar y diwrnod – y cyfarfod Cyffredinol a'r cyfarfod Blynyddol. Cyfeiriodd at y ddau gyflwyniad a wnaed yn y cyfarfod Cyffredinol – un gan Ysgrifennydd Cymdeithas CYSAGau Cymru ar ddarparu hyfforddiant mewn swydd ar addoli ar y cyd yn Wrecsam a'r llall gan Phil Lord ynglŷn â phrosiect gweithio mewn partneriaeth.

O ran y Cyfarfod Blynyddol, cyfeiriodd yr Is-gadeirydd at y pwyntiau canlynol:

- Dyrchafwyd Gavin Craigen i'r Gadair ond mae wedi ymddiswyddo ers hynny o'r swydd honno a disgwylir y bydd yr Is-gadeirydd sydd newydd gael ei ethol – Phil Lord – yn cael ei gadarnhau yn Gadeirydd yn y cyfarfod nesaf.
- Mae dau aelod newydd wedi cael eu penodi i'r Pwyllgor Gwaith, sef y Cynghorydd Ernie Goulsworthy o Ferthyr a Ruth Davies o Wynedd.
- Rhoddwyd sylw i adroddiad y Trysorydd gyda'r argymhelliad (a dderbyniwyd) o gynnydd o 2.5% yn ffi'r tanysgrifiad blynyddol ar gyfer aelodaeth o Gymdeithas CYSAGau Cymru am 2015/16 i £433.

Cytunwyd y byddai'r CYSAG yn argymhell i'r AALI ei fod yn talu'r tanysgrifiad blynyddol o £433 i Gymdeithas CYSAGau Cymru ar gyfer 2015/16.

11 CANLYNIADAU ADDYSG GREFYDDOL 2015

Cytunwyd i ohirio ystyried y mater hwn tan y cyfarfod nesaf.

12 CYFARFOD NESAF

Nodwyd bod cyfarfod nesaf y CYSAG wedi cael ei drefnu ar gyfer 2.00pm ar 16 Chwefror, 2016. **Cynigiodd y Cadeirydd y dylid gohirio'r cyfarfod am wythnos tan 23 Chwefror, 2016 er mwyn osgoi gwrthdaro â'r gwyliau Hanner Tymor a chytunwyd i wneud hynny.**

**Cynghorydd Dylan Rees
Cadeirydd**